

Allami tisztviselő a kulturkonyháról.

(Saját tudósítónktól.) Szegeden a közel jövőben tudvalevőleg két igen hasznos intézmény kerül megvalósításra. Mindkét intézmény az étkezést akarja olcsóbbá tenni. A közös konyha, vagy mint utóbb elnevezetett, kulturkonyha a tisztviselők részére készül, a polgári vendéglő pedig főképen a polgári társadalom kisjövedelmű tagjai számára, akik hatósági támogatás és ellenőrzésnek a polgári vendéglő révén, ha az előzetes számítások, amelyeket már ismertettünk, reális alappal bírnak.

A két intézmény közül a polgári vendéglő felállítása konkrétteret keretek között indul a megvalósulás felé, a kulturkonyha létesítése azonban még mindig a tervezgetések stádiumában van. Miután a kulturkonyhát elsősorban a tisztviselők részére szándékozik felállítani a szervező-bizottság, egy állami tisztviselőhöz fordultunk, akit megkértünk, tájékoztasson bennünket arról, hogy a kulturkonyha létesítésének gondolata a tisztviselők körében minő fogadtatásra talált. Az állami tisztviselő a következőket volt szíves munkatársunknak elmondani:

— A kulturkonyha felállítására — a polgári vendéglő létesítése mellett — határozottan szükség van, kívánatos lenne, ha az előkészítő munkálatok mihamarabb befejezhetnének és a szervező-bizottság a részletes tervet a nyilvánossággal megismertetné. Amit eddig tudunk, az pusztán az, hogy a Stefánia-kioszk helyiségeiben szándékoznak felállítani a kulturkonyhát, ahol olcsó áron jutnának ellátáshoz a tisztviselők. Az akció sikere érdekében a közvéleményt kiemertőbben kellene tájékoztatni a kulturkonyha felállításának közelebbi célja és szervezésének módja felől. Ennek egyik eszköze lenne, ha a szervező-bizottság, amint tervezve volt, értekezletet hívna egybe, a melyen az eddigi megállapodásokat előterjesztenék. Az értekezleten meggyőződést lehetne szerezni abban a tekintetben is, — ami igen fontos, — hogy hány résztvevőre számíthat a kulturkonyha intézménye, illetőleg kik volnának hajlandók az előírt feltételek mellett a kulturkonyhán étkezni.

— A vendéglői étkezés most kétségtelenül drága; de viszont több előnye van, amikben a kulturkonyha bizonyára nem részesítheti abonenseit. Alig hiszem, hogy a vendéglőkből jelentősebb számban lehetne toborozni tagokat a kulturkonyha részére. Talán egyes tisztviselő-családok, akik a kulturkonyhából hazahordatnák az ételeket, akadnának többen. Itt igazán kellene ismerni azt, hogy a kulturkonyha szervezői milyen árak mellett és minő ellátást tudnának biztosítani.

— A szervező-bizottság helyesen tenné, ha érintkezésbe lépne a hatósággal, elsősorban pedig Balogh Károly tanácsossal, a városi közéletmezés vezetőjével, aki bizonyára szívesen megadná a szükséges utbaigazításokat, amelyek alapján a kulturkonyha költségvetését el lehetne készíteni. De mindezt sürgősen meg kell tenni, az alakuló értekezletet mielőbb össze kell hívni és az egész tervet konkrét formába önteni, hogy az érdekelteknek módjukban legyen határozni a felől, hogy megfelelőbb és célszerűbb-e étkezni a kulturkonyhán.

— Minden mozgalomnak megindítása bizonyos felelősséggel jár. A szervező-bizottságnak, amely a különben nagyon életrevaló tervet fölszínre vetette, kötelessége a nyilvánossággal szemben, hogy a legaprólékosabb gondossággal kidolgozott tervet alapján valósítsa meg ezt az intézményt, mert csak így lehet számítani arra, hogy a kulturkonyha meg fog felelni annak a közszükségletnek, amely életre szólította.

A miniszterelnök a román helyzetről.

— Károlyi és Apponyi a háború és béke kérdéseiről. — Interpelláció a városok gabonaellátása ügyében. — A képviselőház ülése. —

(Budapesti tudósítónktól.) Féltenegy után nyitotta meg Beöthy Pál elnök a képviselőház szerdai ülését. Károlyi a szélső baloldali padsorokat foglalta le pártjának. Ő maga Justh Gyulának régi helyére, a leg szélső baloldal első sorának belső helyére ült, melléje telepedett Justh Gyula, azután Barabás Béla és Holló Lajos. Mögötte Polónyi Géza ült, aki megtartotta régi helyét. Az ülés megnyitásakor jött be a terembe gróf Tisza István. Az elnök bejelentette a legutóbbi ülés óta felmerült változásokat, többek között azt, hogy Berettyóújfalu választókerülete dr. Szilágyi Lajost egyhangúlag képviselővé választotta. Azután jelentette, hogy gróf Károlyi Mihály napirend előtti felszólalásban óhajtja a függetlenségi párttól való különválásának okait a Ház előtt fejtegetni. Majd gróf Apponyi Albert is napirend előtti felszólalásra kért engedelmet. Végül jelentette, hogy báró Mannsdorf Géza a katonai bevásárlások és a lisztellátás dolgában sürgős interpellációt jegyzett be, a melyhez az elnök megadta az engedélyt, de mivel ma ugyis interpellációs nap van, sürgős interpellációját a többi interpellációk során fogja elmondani.

A Ház megadta az engedélyt Károlyinak és Apponyinak a napirend előtti felszólalásra. Gróf Apponyi Albert azért kért engedélyt napirend előtti felszólalásra, hogy alkalmá legyen gróf Károlyi után felszólalni, ha Károlyi olyasmint mondana, aminek a régi függetlenségi párt szempontjából való megvilágítása szükségesnek mutatkoznék.

Az elnök Károlyi Mihálynak adja meg a szót.

(Gróf Károlyi Mihály beszéde.)

Gróf Károlyi: Igen röviden kívánok beszélni, mert azok a súlyos órák, amelyeket ma élünk, rövidséget és tapintatot parancsolnak.

Ha azt vizsgáljuk, hogy mi volt az oka annak, hogy Magyarország önállósága ki nem fejlődött, ennek a megmagyarázásához egy szó elegendő: — a bizalmatlanság! Bizalmatlanság Ausztria részéről oly irányban, hogy ha Magyarország birtokába jut önálló állami élete összes attribumainak, azt nem a dinasztia érdekében, hanem esetleg ellene használhatná fel.

Feltéve, de meg nem engedve, hogy ilyen bizalmatlanságra indok lehetett a múltban, a jelenben a világháború két éves tanulságai után ezek nem jogosultak, nem jogosultak azért, mert hisz épen a háborúban bizonyult be, — és ezt minden túlzás nélkül állíthatjuk — hogy a koronának egyik leg-hathatósabb védőjeként épen mi szerepelünk. De bármennyire is áll ezen tétel, sajnos, azt kell látnunk, hogy a lajtántuli vi szonyok nem változtak, mert egyedül ezzel magyarázható, hogy még ma is ugyanazokba a nehézségekbe ütközünk, valahányszor jogos kívánságainkat hangoztatjuk.

Két év óta, hogy küzdünk, mást mint legfeljebb szóbeli elismerést nem kaptunk. Magyarország azonban nem frázisokért

küzd, hanem realitásokért; küzd igenis azért, hogy a magyar szent korona területének integritásán csorba ne essék, de ezen kívül meg akarja valósítani a gazdaságilag és politikailag minden tekintetben független Magyarországot. Meg vagyok győződve, hogy az elnémitott százezrekből él a vágy egy új Magyarország megalkotása iránt! A vágy, a remény mellett azonban ott él az aggodalom is, hogy politikai, gazdasági és szociális téren nem nyerni, de veszíteni fogunk.

Meggyőződésünk, hogy az az új Magyarország, amelynek képe mindnyájunk lelkében él, nem valósulhat meg attól az órától kezdve, amelyben egy hosszú lejáratu kiegyezéssel lehetetlenné teszik a gazdaságilag független Magyarország megszületését.

Annak a függetlenségi politikusnak tehát, aki programját tényleg meg akarja valósítani, azt a kormányt, mely a hosszú lejáratu szerződésnek lehetősége ellen még csak nem is mer erőlyesen tiltakozni, minden áron meg kell buktatnia és természetesen vele minden közösséget meg kell tagadnia.

Ami a jövőben követendő külpolitikát illeti, arról még keveset mondhatok, mert hisz annak az előfeltétele, — a béke — sajnos, még nem következett be. Mi sem természetesebb, hogy nemcsak mint magyar ember, de mint civilizált lény remélem azt, hogy minél előbb helyre fog állani a nemzetek és népek között a jogrend és hogy minél előbb a civilizáció és a kultura lehetőségeinek birtokában leszünk. Távol áll tőlem, hogy a békére nézve konkrét javaslatokat tegyek, azonban az ügy érdekében helyesnek találnám, ha a kormány a mi részünkről céljaink megnevezésével a békének előfeltételeit legalább általánosságban körvonalozná.

Az utóbbi időben nyugtalanító hírek jöttek Romániáról. Hírek arról, hogy meg akarnak támadni abból a célból, hogy Erdélyt meghódítsák. Én természetesen nem tudom megítélni, hogy azok a hírek mennyiben alaposak és mennyire felelnek meg a valóságnak. Mióta a románoknak ellenünk való esetleges készülődéseiről beszél a sajtó, — hozzá kell tennem a terrorizált és agyon-cenzurázott magyar sajtó — azt veszem észre, hogy a kormány az ő lapjaiban az én vállaimra akarja varrni egy román háborúnak a felelősségét. A kormánynak kimondottan hivatalos lapja, az Igazmondó írja ezeket. Azt írja, hogy az én pártalakításom hatással volt Romániának a készülődéseire és a román politikának esetleges változásaira.

Rakovszky István: Nevetséges, de igaz.

Károlyi Mihály a Ház derűltége közben felolvassa az Igazmondónak azt a vezércikkét, amely az ő pártalakításával foglalkozik.

Károlyi Mihály: Hogy ha mindenáron rá akar hárítani a miniszterelnök, bármely irányban is bármely felelősséget, úgy a nekem dobott keztyűt felveszem és kész va-